

ОСОБЛИВОСТІ ПРИСТОСУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ПРОПАГАНДИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Спробуємо з'ясувати особливості пристосування політичної пропаганди в сучасному світі. Для цього зосередимося на тих методах політичної пропаганди, які застосовуються в окремих країнах. Умовно їх можна поділити на чотири системи:

1. Англо-сансонська система пропаганди. Вона охоплює США, Великобританію, країни Європи, Канаду. Англо-сансонська система використовує у своїй діяльності демократичні ідеї, секуляризацію. Суть її полягає у відділенні державної пропаганди від церкви. На основі цієї системи політична пропаганда носить світський характер, і ніяким чином не може бути пов'язана ще з чимось. Характерним методом цієї системи пропаганди є «обхід з флангу» або як ще його називають фактографічна пропаганда. Суть цього методу полягає в тому, що подається правдива інформація. Її точність відома всім глядачам, слухачам і читачам. Вона може бути легко перевірена будь ким. До такої категорії інформації відносяться фактичні дані. Це може бути, імена, назви вулиць, номера будинків, велика кількість деталей, які є правдивими і, в які ніби «запаковують» пропагандистські повідомлення. Через це її називають ще точно пропагандою. Суть цієї пропаганди полягає в тому, що вона не використовується проти свого власного народу. Вона заперечує використання брехні. В її основі не лежить лише повторення пафосних меседжів. Її потрібно слухати і самому робити висновки, тобто вона вимагає, аби слухач не просто приймав цю інформацію і бездумно їй вірив, а навпаки змушує громадян думати, самому вирішувати правда це чи ні [1, 39].

2. Російська пропаганда, яка розповсюджена в сучасній Росії. Вона характеризується на орієнтацію на поширення прямої неправди, яка в Західній Європі сьогодні рахується ознакою низької кваліфікації сучасного пропагандиста. Ця пропаганда спрямовується не на вузьку цільову аудиторію, а на широку групу. Вона є дуже суперечливою. Поєднує в собі різноманітні, часто не поєднувані погляди та ідеології. Її мета переконати громадян у неправдивій інформації, яку подає пропагандист, який намагається брехню видавати за правду. Постійно російська пропаганда використовує фальшиві факти для переконання. Вона намагається фальшовані факти логічно пояснити, подати їх як правду. На відміну від Радянського Союзу інформація не замовчується, вона подається, але під потрібним для російської влади куток зору, з відповідними коментарями і трактуваннями. Через те, що все подається із зміною фактів, тому в результаті у людей формується перше відношення до неправдивої інформації, яка потім цементується назавжди і сприймається як правда. При цьому варто підкреслити, що як і в росіяни, так і в багатьох їх противників, які свято вірять в те, що «імперія зла», яка крокує в нікуди, володіє величезним впливом. Мало того, ця імперія надихає, окрилює і відправляє у вічно нерівний бій з так званим ворогом для захисту своєї вигаданої правди і батьківщини. Багато науковців пояснюють це тим, що в феодально-плановій Росії не залишилося ніяких можливостей для політики і бізнесу. Невизнані «республіки» або дріб'язкові проблеми Європи та Америки є для багатонаціональної людини віддушиною. Єдиною можливістю хоч якось себе проявити або хоча б заслужити схвалення глядача [2, 101]. У той час свої невирішені проблеми росіяни відкладають на потім. Російська пропаганда ефективна. Вона дієва та агресивна. Добре заповнює свідомість усіх. Це пояснюється тим, що будь-який росіянин краще буде дивитися і слухати міфи, а ніж думати про створення політичної партії, яка і так ні до чого його не приведе, або ще гірше думати про російську занедбану економіку, причиною якої стала змова купри злочинців, які узурпували публічну владу у руках небагатьох. Новизна російської «інформаційної зброї» полягає в тому, що дуже важко повірити в здатність домовлятися. Також важко повірити або в те, що хтось вкладає мільярди доларів, щоб випустити в ефір телепередачі, які отримують за підсумками піввідсотка підтримки аудиторії. Але для російської пропагандистської машини є цінним все, навіть той пів відсотковий глядач [3, 27].

3. Китайська пропаганда, яка розповсюджується в сучасному Китаї. Характерною рисою виступає метод «промивання мозку». Це маніпулятивний метод змінити мислення, поведінку. Людина всупереч її волі і бажанню здійснює те, що їй наказують робити. Це дуже легко порівняти з гіпнозом. За цією пропагандою китайський уряд підтримує міцний контроль над засобами масової інформації та системою освіти, в яких подається лише потрібна інформація. Публічна влада в широких масштабах на основі жорсткого контролю проводить пропаганду з метою, яка не відповідає нагальним потребам всіх членів держави. Метод «промивання мозку» веде до маніпуляції масовою свідомістю громадян. Такі маніпуляції можливі, через те, що в державі низький рівень освіти. Також в Китаї обмежений доступ до незалежних засобів масової інформації. Громадяни залежні від розвитку економіки, а сама держава має тоталітарну політичну систему, для якої фальшування брехливої інформації один із дієвих засобів впливу на своїх громадян [4, 14]. Суть пропаганди зводиться до фрази: «формування суспільної думки». Для цього влада наймає собі пропагандистів, яким високо оплачує їхню роботу за активність, за поширення неправдивої інформації і т.д. У такому разі агітатори стараються виконати, запропоновану їм роботу, на відміну [5, 14].

4. Пропаганда арабських фундаменталістів. Цей вид пропаганди базується на сильній апеляції до релігії та антисимізму. Вона являється навіть сильнішою за аналогічні методи російської пропаганди, оскільки арабські фундаменталісти в основі своїх переконань ставлять безмежну віру. Останнім часом в арабському світі активно просуваються так звані джахад-слова. Основними методами, які використовують арабські пропагандисти це є проповіді та віртуальні послання. Сьогодні арабський світ відходить від транслювання фактів насильства, таких як обезголовлення. Це пояснюється його розумінням, що це може негативно вплинути на формування громадської думки, яку ісламський світ має про моджахедів, а це їм зовсім не є вигідним. Також великий вплив на формування ненависного відношення до немусульманського світу має демонстрація арабськими фундаменталістами страждань ісламського світу. При цьому вони цитують рядки з Корану, які закликають до джихаду проти невірних. Останнім часом фундаменталісти почали широко використовувати Інтернет. Хоча варто відзначити, що не дивлячись на те, в Єгипті доступ до Інтернету мають 27%, в Лівії – 6% громадян, але це є досить активні молоді люди, на яких якраз і розраховують арабські фундаменталісти, які намагаються «впарити» молодим арабам ідеї безмежної віри [6, 86]. Головним висловом арабських фундаменталістів є слова пророка Мухаммеда: «Найкращий жихад – це сказати одне слово правди тиранові». Саме на цьому афоризмі Аль-Каїда заснувала свою пропагандистську стратегію. Вона її використовує під час арабських революцій, щоб використовувати боротьбу проти режимів тиранів заради власної мети, яка також є некращою.

Таким чином, можна зробити висновки, що методи пропаганди існують для впливу на систему ідейних, громадських і політичних установок людей, які змінюються шляхом створення нових установок або через посилення (послаблення) вже існуючих. Так, вчений Л. Войтасин, визначає установку як сформульовану під впливом пропаганди, виховання і досвіду відносно стійку організацію знань, почуттів і мотивів, що викликають відповідні почуття людини до ідейних, політичних і суспільних явищ навколишнього світу.

Список використаних джерел

1. Аронсон Э., Пратканис Э. Эпоха пропаганды: Механизмы убеждения. СПб.: Прайм-еврознак, 2011. 384с.
2. Гончарук-Чолач Т., Джугла Н. Теорія та практика політичної пропаганди. Підручник. К.: Ліра-К, 2020. 260 с.
3. Гуревич П. С. Пропаганда в идеологической борьбе. М., 2007.
4. Доценко Е. Л. Психология манипуляции: феномены, механизмы и защита. М., 2016. 344с.
5. Гончарук-Чолач Т. Засоби масової інформації в політичному житті суспільства. К.: Ліра-К, 2020. 254 с.
6. Fishbein M., Ajzen I. Belief, Attitude, Intention, Behavior: An Introduction to Theory and Research, Reading, 2015. 358 pp.